POLIISI
POLIISIHALLITUS

14.10.2019 POL-2019-59707

Eduskunta
Lakivaliokunta

HE 45/2019 vp /
Asiantuntijapyyntö / kirjallinen asiantuntijalausunto

Poliisihallituksen lausunto: Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastoa (Eurojust) koskevaa asetusta täydentävä lainsäädäntö

Pyydettynä lausuntona toteamme seuraavaa.

Poliisihallitus on ollut edustettuna mietintöä valmistelleessa työryhmässä, jonka mietintö on yksimielinen. Tämä huomioon ottaen mietinnön sisällön osalta ei tässä vaiheessa ole huomautettavaa. Poliisihallitus katsoo, että mietintö sisältää asetuksen edellyttämät muutokset Eurojustia koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön.

Kuten mietinnössä sanotaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus on yhteisön oikeuden mukaisesti voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetusta ei yleensä saa kirjoittaa uudestaan eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön.

Poliisihallitus katsoo, että asetusta täydentävä lainsäädäntö antaa sen soveltajalle hyvät ohjeet siitä, miten asetuksen puitteissa toteutettavat toimenpiteet tulee Suomessa toteuttaa niin, että viranomaisten toimivaltasuhteisiin ei tule muita lainsäädäntötoimia vaativia muutoksia.

Eurojustin kansallisella jäsenellä on toimivalta kansallisesti toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä tai suostumuksella:
1) saattaa rikosasian Eurojustin käsiteltäväksi;
2) tehdä vieraalle valtiolle rikosoikeudellista yhteistyötä koskevan pyynnön tai määräyksen;
3) päättää esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän toimivaltaan kuuluvan rikosoikeudellista yhteistyötä koskevan pyynnön ja määräyksen täytäntöönpanosta Suomessa;
4) päättää Eurojustin järjestämässä koordinointikokouksessa tarpeelliseksi katsotun esitutkintatoimenpiteen suorittamisesta Suomessa; sekä
5) päättää luvan myöntämisestä valvottuun läpilaskuun tai sen koordinoimisesta Suomessa.

Kaikkiin edellä mainittuihin toimiin tarvitaan siis kansallisesti toimivaltaisen viranomaisen pyyntö tai suostumus.

Lisäksi Kansallinen jäsen voi päättää edellä kuvatun 5§ 2 momentin 2—5 kohdassa tarkoitetusta esitutkintaviranomaisen tai syyttäjän toimivaltaan

POLIISIHALLITUS
Asemapäällikönkatu 14, PL 22, 00521 HELSINKI
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

kuuluvasta toimenpiteestä kiireellisessä tilanteessa, jos hän ei saa yhteyttä viranomaiseen, jolla on toimivalta päättää toimenpiteestä.
Kuten Hallituksen Esityksessä todetaan, säännöksen tarkoituksena on ollut turvata kansallisen jäsenen mahdollisuudet toimia nopeaa päätöstä edellyttävässä tilanteessa, joissa hän ei saa yhteyttä Suomessa viranomaiseen, jolla on toimivalta päättää toimenpiteestä. Momentin mukaan kansallinen jäsen voi tällaisissa tilanteissa päättää 3 momentin 3—5 kohdassa mainituista toimenpiteistä. Perusteluiden mukaan kansallisen jäsenen päätösvaltaa kiiretilanteissa on pyritty rajaamaan siten, että säännökseen ei käytännössä olisi tarvetta turvautua. Tämä johtuu siitä, että Suomessa toimii päivystysjärjestelmä sekä esitutkintaviranomais- että syyttäjäorganisaatiossa.

Kansallisen jäsenen toimivaltaa rajoittaa se, että hänen on säännöksen mukaan oltava aina ennen päätöksen tekemistä yhteydessä Suomen viranomaiseen, joka vastaa toimenpiteen käytännön toteuttamisesta.

Momentissa edellytetään lisäksi, että toimenpiteestä on viipymättä ilmoitettava viranomaiselle, jolla on toimivalta päättää toimenpiteestä. Tämän jälkeen mainitulla viranomaisella olisi toimivalta päättää toimenpiteen jatkamisesta tai sen keskeyttämisestä.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan Eurojust asetuksessa ja asetusta täydentävässä laissa ja sen perusteluissa on hyvin kuvattu kaikissa tilanteissa tasapainoisesti toimiva tehokas järjestelmä.

Poliisitarkastaja Anssi Kangas